

‘Από ‘όσα διαβάζω

— ‘Απίστευτο και όμως αληθινό: τὸ χασμουρητὸ περιορίζει τὴν πιθανότητα σκωληκοειδοπαθείας! Σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ *Newsweek* δημοσιεύεται ἡ εἰδησιὸς ὅτι ἓνα μεγάλο ἰαπωνικὸ ἐργοστάσιο ἐπέβαλε στοὺς ὑπαλλήλους και ἐργάτες του ἐνενηντὰ δευτερολέπτων διακοπὴ τῆς ἐργασίας των κάθε δύο ὥρες μὲ ὑποχρεωτικὸ ἀνακλάδισμα και χασμουρητό. ‘Αποτέλεσμα: καλύτερη ἀπόδοσις στὴν ἐργασία και μείωσις τῶν περιπτώσεων σκωληκοειδίτιδος.

*

— Στὸ ὑπ’ ἀριθμὸν 2/1963 τεύχος τοῦ *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, οἱ Barber και Brunshwig ἀναφέρονται στὸ ζήτημα τῆς θεραπευτικῆς ἀγωγῆς ἐπὶ καρκίνου τοῦ τραχήλου κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνη. Καὶ ἀποφαίνονται ὅτι στὸ πρῶτο τρίμηνο και τὶς ἀρχὲς τοῦ δευτέρου ἡ Wertheim εἶναι ἀμέσως ἐνδεικνυμένη. ‘Απὸ τὸ προχωρημένον δεύτερο τρίμηνο και πέρα περιμένουμε μέχρις ὅτου τὸ ἔμβρυο φτάσει σὲ ἐξασφαλισμένη βιωσιμότητα, ὁπότε, μετὰ τὴν καισαρική, διενεργεῖται ἡ Wertheim. Καὶ αὐτὰ μὲν τὰ ξέρουμε. ‘Αλλὰ τὰ ἔγραφα ὡς προεισαγωγὴν γιὰ τὴν ἀναφορὰ πού κάνουν οἱ ἀνωτέρω συγγραφεῖς σὲ μιὰ ἐργασία τῶν Jones και Neil, οἱ ὅποιοι, ἀντὶ ἐγχειρήσεως, ἐφήρμοσαν, σὲ ἓνδεκα περιπτώσεις ἐγκύων μὲ καρκίνου τοῦ τραχήλου, μικρὲς δόσεις ραδίου και ἄφησαν τὶς περισσότερες νὰ φτάσουν στὸ τέρμα. ‘Αποτέλεσμα: ἀπὸ τὰ ἑπτὰ ζωντανὰ παιδιὰ πού γεννήθηκαν, τὰ δύο ἦσαν μικροκεφαλικά ἡλίθια.

*

— Διαβάζω τὴ βιογραφία τοῦ ‘Ιταλοῦ Γκασπάρου Ταλιακότσι, τοῦ πρώτου πλαστικοῦ χειρουργοῦ. Γεννήθηκε στὴν Μπολόνια τὸ 1546 και πέθανε σ’ αὐτὴν τὸ 1595 (49 ἐτῶν), ἀφοῦ στὸ μεταξύ κατάφερε πρῶτος αὐτὸς νὰ μεταμοσχεύσῃ δέρμα τοῦ βραχιόνου στὴν παραμορφωμένη μύτη ἑνὸς ἀρρώστου. Λοιπόν: ἡ ἐγχειρήσις αὐτὴ καταδικάστηκε ἀπὸ τὴν Καθολικὴ ‘Εκκλησία, ἐπειδὴ, λέει, ὁ Ταλιακότσι μὲ τὴν ἐνέργειά του παρενόβαινε στοὺς σκοποὺς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἔπρεπε νὰ περάσουν τριακόσια (300) χρόνια ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ταλιακότσι γιὰ νὰ ἐνδώσουν οἱ κύριοι καρδιναλῖοι νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ἐγχειρήσις και νὰ ἐγκαθιδρυθῇ μόνιμα ἡ πλαστικὴ χειρουργικὴ σὰν ἐπίσημος κλάδος τῆς ‘Ιατρικῆς. “Ἔως ἐδῶ, λαμπρά. Μά, ἐπειδὴ, ὅπως ἔχει λεχθῆ, οἱ αἰῶνες ἀντιγράφουν ἀλλήλους, ὑπενθυμίζω μὲ πολλὴν λύπη ὅτι ἓνας ἄλλος

σύγχρονος Μπολωνέζος βιολόγος, ὁ Καθηγητὴς Πετροῦτσι, δέχθηκε προσφατότατα τὴν ἴδια ἀπαγορευτικὴ ἐπιτίμησι τῆς Καθολικῆς ‘Εκκλησίας γιὰ τὰ πολυκροτα πειράματά του πάνω στὴν *in vitro* ἀνάπτυξι τοῦ ἀνθρώπινου ἐμβρύου, πού τόσο τεράστιους ὀρίζοντας ἀνοίγουν στὴν ἀναπαραγωγὴ γενικὰ τοῦ ἀνθρώπου. Πάλι και ἐδῶ, κατὰ τοὺς καρδιναλῖους, ἡ ἐπιστῆμη παρενόβαινε στὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ κλπ. Μήπως ὁ προηγούμενος Πάπας Πῖος ὁ 12ος, μιλώντας στὸ συνέδριο τῶν Γυναικολόγων, στὴ Ρώμη, δὲν ὑπεγράμμισε ἐμφαντικὰ, ὅτι, σὲ περίπτωσι ἀνάγκης ἐκλογῆς μεταξὺ τῆς ζωῆς τῆς μητέρας και τῆς ζωῆς τοῦ ἐμβρύου, θὰ ἔπρεπε ἄνευ συζητήσεως νὰ διασωῆται τὸ ἔμβρυο; Καὶ αὐτὰ σὲ μιὰν ἐποχὴ πού ὁ ἀνθρώπος ἐτοιμάζεται νὰ κατακτήσῃ τοὺς πλανῆτες...

*

— Πῶς τὸ γονιμοποιημένον αὐτὸ ἐνὸς ὄργανισμοῦ πολλαπλασιάζεται σ’ ἓνα πλῆθος εὐρύτατα διαφοροποιημένων κυττάρων; ‘Ἰδοὺ ἓνα μεγάλο ἀλνιγμα γιὰ τοὺς βιολόγους. ‘Αλλὰ, τελευταῖα, ὁ E. N. Willmer, τοῦ Καίμπριτζ (*New Scientist*, 28.2.1963), κατάφερε νὰ τὸ διευκρινίσῃ κάπως. ‘Ο ἐν λόγω ἐρευνητὴς βρῆκε ὅτι ὠρισμένες στερινοειδεῖς οὐσίες, ὅπως ἡ κορτικοστερόνη και ἡ προγεστερόνη, μπορούν νὰ μεταβάλλουν τὸν τρόπο κατὰ τὸν ὅποιον τὰ ἰόντα μεταφέρονται διὰ μέσου τῆς κυτταρικῆς μεμβράνης τῆς ἀμοιβάδος τοῦ ἐδάφους *Naegleria Gruberi*. Τὸ πρῶτόζωο αὐτὸ μπορεῖ ν’ ἀλλάξῃ εὐκόλα και μετανάστροφα ἀπὸ τὴ συνηθισμένη ἀμοιβαδοειδῆ μορφή σ’ ἓνα μαστιγόζωο. ‘Ἡ μαστιγοφόρος μορφή εὐνοεῖται ἀπὸ μερικὰ ἀνιόντα (ἀνθρακικά, φωσφορικά και γαλακτικά), και περιορίζεται ἀπὸ κατιόντα (νατρίου, καλίου, ἀσβεστίου, λιθίου, μαγνησίου). ‘Ἡ ἰκανότης τοῦ ζώου νὰ μεταμορφώνεται ὀφείλεται στὶς μεταβολὲς τῆς πολικότητος τῆς κυτταρικῆς μεμβράνης σχετικῆς μὲ τὸν τρόπο μετακινήσεως τῶν ἰόντων. ‘Ἡ ἔκτασις τῆς ἀλλαγῆς ἀπὸ τὴ μιὰ μορφή στὴν ἄλλη μπορεῖ νὰ ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὴ χορήγησι στερινοειδῶν.

Τὰ ἔμβρυα πολλῶν ἀσπονδύλων, ὅπως π.χ. τῶν ἀσβεστοδῶν σπόγγων, περνοῦν ἀπὸ τὸ γνωστό μας στάδιο τοῦ βλαστιδίου, πού συνίσταται ἀπὸ μιὰ κοίλη κυτταρικὴ σφαῖρα. Τὰ κύτταρα τοῦ βλαστιδίου εἶναι μαστιγοφόρα στὸν ζωικὸ πόλο του και ἀμοιβαδοειδῆ στὸν φυτικὸ. ‘Αν οἱ δύο αὐτὲς ὀμάδες κυττάρων εἶναι ἀνάλογες μὲ τὶς φάσεις τῆς ἀμοιβάδος, τότε ὁ σκοπὸς τῶν δύο διαφορικῶν τύπων κυττάρων εἶναι νὰ παράγεται ἰον-

τική και ορμονική σταθερότης στο βλαστίδιο.

Τὸ πρῶτο, ἐπομένως βῆμα τῆς κυτταρικής διαφοροποιήσεως μπορεί ν' ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ τὴν παραγωγή δύο εἰδῶν κυττάρων ποὺ ἔχουν ἀντίθετα ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν ἰόντων, ὥστε ἡ ἰσορροπία τῶν τελευταίων στὸν ὄργανισμό νὰ διατηρηθῆται. Τὸ γεγονός δέ, ὅτι οἱ στεροειδεῖς οὐσίες μποροῦν νὰ ἐπηρεάζουν τέτοιες ἐνέργειες, ἀνοίγει τὸν δρόμο γιὰ ὅλους τοὺς τρόπους τῶν τοπικῶν μεταβολῶν.

*

— Στὴ Λατινικὴ Ἀμερικὴ καὶ τὴν Ἀφρικὴ ἡ θνησιμότης τῆς ἰλαρᾶς φτάνει τὰ 50% τῶν περιπτώσεων, ἐνῶ στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς δὲν ξεπερνᾷ τὸ 1 στὶς 10.000 περιπτώσεις (*Science Horizons*, Ἀπρίλιος 1963).

*

— Τὴν θυμᾶται κανεὶς τὴ θεωρία μου γιὰ τὴ σχέση ὑποθάλαμου καὶ τοξιναιμιῶν τῆς ἐγκυμοσύνης; Τὴν δημοσίευσα τὸ 1948 καὶ τὴν ἀφιέρωσα στὸν Καθηγητὴ κ. Ν. Λούρο, εὐχέτηρο γιὰ τὰ πενητάχρονά του. Καὶ τότε μὲν ἐγὼ τὴν προέβαλα κι ἐγὼ τὴν φορτώθηκα. Ἀλλὰ, καθὼς ἀποδεικνύεται, δὲν ἦταν ἐντελὼς γιὰ πέταμα. Τὸ 1958, ὁ L. J. Salerno, τοῦ Ἰατρικοῦ Κολλεγίου καὶ τοῦ Ἰατρικοῦ Κέντρου τοῦ Metropolitan Hospital, τῆς Νέας Ὑόρκης, σὲ δημοσίευσί του στὸ *American Journal of Obstetrics and Gynecology* ἐπὶ τῶν ψυχοφυσιολογιῶν ἀπόψεων τῶν τοξιναιμιῶν τῆς κνήσεως (τ. 76, σ. 1268 κ. ἑξ.), ἐνοχοποίησε, γιὰ τὴ γένεσι τῆς προεκλαμψίας καὶ ἐκλαμψίας, νευροενδοκρινεῖς καὶ νευροφυσιολογικούς παράγοντας. Συγκεκριμένως, συνδέσε ἀρισμένες περιπτώσεις τοξιναιμιῶν τῆς κνήσεως πρὸς τὸν μηχανισμό τοῦ συνδρόμου τῆς προσαρμογῆς στὴν ὑπερέντασι (*Adaptation-Stress-Syndrome*). Αὐτὸ μπορεῖ νὰ ὀδηγῆ σὲ διαταραχὲς τοῦ ἄξονος ὑποθαλάμου - ὑποφύσεως - ἐπινεφριδίων, μὲ συνέπεια τὴν ἀνισορροπία τῶν κορτικοστεροειδῶν καὶ διέγερσι τοῦ αὐτονόμου νευρικοῦ συστήματος μέσῳ τοῦ ἐν λόγω ἄξονος μὲ ὅλα τὰ ἐπακόλουθά της, ἰδίως ὑπέρτασι. Σημειώνει δὲ ὅτι ἡ τοξιναιμία τῆς κνήσεως εἶναι συγνοτάτη μεταξὺ τῶν σχιζοφρενικῶν, τῶν νεαρῶν (12-16 ἐτῶν) ἐγκύων καὶ τῶν ἀνύπαντρων ἐγκύων (ποὺ ἔχουν θυμικὸ, ἄρα ὑποθάλαμο, φορτισμένο).

Τελευταῖα, νέα ἐνίσχυσις ἤρθε γιὰ νὰ στηρίξῃ τὴ θεωρία τῆς τοξιναιμίας τῆς κνήσεως ὡς ὑποθαλαμώσεως. Στὸ πρὸ ὀλίγου ἐκδοθὲν βιβλίον του *Chemistry and Therapy of Diseases of Pregnancy* (Ch. Thomas Publ., Springfield, Ill., U.S.A., 1962), ὁ John Quincy Adams, Καθηγητῆς στὸ Ἰατρικὸ Κολλέγιο τῆς Μέμφιδος (τοῦ Tennessee), προβάλλει χωρὶς περιστροφῆς τὸν ὑποθάλαμο σὰν τὸν ὄργανωτὴ τῆς τοξιναιμίας, ὅταν διάφοροι ἐρε-

θισμοί—μηχανικοί, φυσιολογικοί, χημικοί, ψυχικοί—τὸν διεγείρουν παθολογικά. Καὶ ὁ ὑποθάλαμος, μέσῳ τοῦ ὀπισθίου λοβοῦ τῆς ὑποφύσεως, τοῦ φλοιοῦ τῶν ἐπινεφριδίων καὶ τοῦ αὐτονόμου νευρικοῦ συστήματος, προκαλεῖ ὀλόκληρη τὴ σειρά τῶν παθολογιῶν φαινόμενων τῆς τοξιναιμίας: κατακράτησι νεροῦ καὶ ἄλατος, ὑπερτονία ἀγγειακή, ὀλιγουρία, μείωσι τοῦ αἱματοκρίτου κλπ., μέχρι τῶν σπασμῶν τῆς ἐκλαμπτικῆς προσβολῆς.

Αὐτὰ πρὸς τὸ παρόν. Ἀσφαλῶς θὰ ἐπακολουθήσουν καὶ ἄλλα.

*

— Καινούργια νύξι γιὰ ἐνδεχομένη θεραπευτικὴ παρέμβασι μᾶς στὶς κληρονομικὲς ἀσθένειες δίνουν οἱ M. Stacey καὶ S. Barker (*Discovery*, τ. Φεβρουαρίου 1963). Κατ' αὐτούς, ὀρισμένα ἐνζυμα, τροποποιοῦντα τὴ χημικὴ ὑφὴ ὀρισμένων παραγῶν τῶν παθολογικῶν γόνων, μποροῦν ν' ἀλλάξουν πρὸς τὸ φυσιολογικώτερο ἢ καὶ τὸ ἐντελὼς φυσιολογικὸ τὴν ἐνέργεια αὐτῶν τῶν παραγῶν. Πειραματίσθηκαν σχετικὰ μὲ ἓνα ἀλλεργιογόνον γλυκοπρωτεϊδικὸ παράγωγο καὶ εἶδαν ὅτι ἓνα ἐνζυμο, ποὺ τοῦ καταστρέφει τὸ γλυκονικὸ μέρος, τὸ ἀναγκάζει νὰ δείξῃ ἐπιβραδυνμένη ἐνέργεια, ἐνῶ ἓνα ἄλλο ἐνζυμο ποὺ τοῦ καταστρέφει τὸ πρωτεϊδικὸ μέρος τὸ ἀναγκάζει νὰ ἐκδηλώσῃ ἄμεση ἐνέργεια.

*

— Θὰ μπορούσατε νὰ φαντασθῆτε ὅτι στὸ Κοράνιο βρίσκονται λόγια γιὰ τὴν Ἐπιστήμη τόσο ὑψηλά, ὥστε νὰ κάνουν αὐτὸν ποὺ τὰ διαβάζει νὰ σιέπτεται πόσο φωτισμένο ἦταν τὸ μυαλὸ ποὺ τὰ ὑπηγόρευσε, δηλαδὴ τὸ μυαλὸ τοῦ Μωάμεθ; Διαβάστε τα: «Ἡ Ἐπιστήμη προφυλάσσει ἀπὸ σφάλματα καὶ ἁμαρτίας, φωτίζει τὸν δρόμο πρὸς τὸν Παράδεισο, μᾶς καθοδηγεῖ διὰ μέσου τῶν ἀπολαύσεων καὶ τῶν θλίψεων τῆς ζωῆς, εἶναι στόλισμα μεταξὺ τῶν φίλων μας καὶ ἀσπίς κατὰ τῶν ἐχθρῶν μας. Μόνον τὰ μνημεῖα τῶν ξεχωριστῶν εἶναι διαρκείας, διότι τὰ μεγάλα τῶν ἔργα χρησιμεύουν πρὸς παραδειγματισμὸν καὶ εὐρίσκουν μιμητὰς μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν ἀτόμων τὰ ὅποια τοὺς διαδέχονται. Ἡ Ἐπιστήμη εἶναι φάρμακον κατὰ τῶν ἀδυναμιῶν ποὺ προκαλεῖ ἡ ἀμάθεια, εἶναι φάρος φωτίζων τὸ σκότος τῆς ἀδικίας. Ἡ μελέτη τῶν Ἐπιστημῶν ἔχει τὴν ἀξίαν ἀσφαλείας, ἡ διδασκαλία τῶν τῆς προσεχῆς: εἶς εὐγενικὴν ψυχὴν ἐμπνέει τὰ ὑψηλότερα τῶν αἰσθημάτων καὶ σωφρονίζει τοὺς ἔχοντας παραπλανηθεῖ, χαρίζουσα εἰς αὐτοὺς ἀνθρωπισμὸν».

Μήπως ἔχετε ἀντίρρησι γιὰ ὅλα αὐτὰ;

Παναγιώτου